

Spis treści

Przedmowa do pierwszego wydania	7
Przedmowa do drugiego wydania	9
Wprowadzenie	11

Rozdział 1. Losowanie: od kleroterionu do lottokracji

1.1. Demokracja ateńska – między losowaniem a wolą większości	18
1.2. Spartański krzyk	28
1.3. Bogowie olimpijscy grają w kości	31
1.4. Wybory nad Adriatykiem: Wenecja i Ragusa	39
1.5. „Spętana” elekcja	46
1.6. Demarchia, klerostokracja, lottokracja	51

Rozdział 2. Od jednomyślności do większości

2.1. Jednomyślność	58
2.2. Zdrowa większość	63
2.3. Konklawe – dziedzictwo kluczy	67
2.4. Przeor zakonu i rektor uniwersytetu	76
2.5. Pierwsi teoretycy: Llull, Kuzanus, Condorcet i Borda	84
2.6. Za kim dać kreskę? – wybory w Rzeczypospolitej Obojga Narodów	92

Rozdział 3. Wybory prezydenckie

3.1. Wybór głowy państwa	100
3.2. Jedna tura wyborów i zamach stanu w Chile	103
3.3. Dwie tury wyborów w Portugalii i niespodziewany zwrot akcji	106
3.4. Francja: druga tura wyborów i głosowanie taktyczne	107
3.5. Elektorzy wybierają prezydenta Stanów Zjednoczonych	111
3.6. Wybór prezydenta Polski	134
3.7. Preferencyjne wybory prezydenta Irlandii	151

Rozdział 4. Wybory parlamentarne – spór o kształt ordynacji

4.1. Kto i jak głosuje? Prawo głosu i frekwencja wyborcza	158
4.2. Pseudowybory: Polska Rzeczpospolita Ludowa, Tajwan i Albania	168
4.3. Metody proporcjonalne: D'Hondt i Sainte-Laguë	180
4.4. Progi, listy, koalicje	196
4.5. Systemy większościowe: okręgi jednomandatowe	210
4.6. Kształt okręgów wyborczych i <i>gerrymandering</i>	219
4.7. Dwie partie i prawo Duvergera	225
4.8. Senat 2011 – polski krok w stronę ordynacji większościowej	232
4.9. Wybory z dogrywką czy bez?	234

Rozdział 5. Wybory parlamentarne – w poszukiwaniu optymalnych rozwiązań

5.1. „Drugi głos” i ordynacja niemiecka – niekończąca się opowieść	242
5.2. Głosowanie równoległe: Japonia, Litwa i Meksyk	248
5.3. Pojedynczy głos przechodni na wyspach: Irlandia i Malta	251
5.4. Pojedynczy głos nieprzechodni na Dalekim Wschodzie	256
5.5. Biproporcjonalność, czyli dwa w jednym: Hiszpania i Szwajcaria	258
5.6. „Cudze chwalicie, swego nie znacie” – wybory do Sejmu po roku 1989	265
5.7. Przegląd systemów wyborczych w wybranych krajach	285

Rozdział 6. Wybory do Parlamentu Europejskiego

6.1. Ile mandatów otrzyma dany kraj? – euromatematyka i kompromis z Cambridge	297
6.2. Podział mandatów między partie	308
6.3. Dla kogo fotel europoła?	312

Rozdział 7. Trochę teorii: twierdzenia i paradoksy

7.1. Kenneth May, dwaj gracze i bezwzględna większość	320
7.2. Paradoksy Condorceta i Bordy	325
7.3. Kenneth Arrow i dyktatura po raz pierwszy	331
7.4. Allan Gibbard, Mark Satterthwaite i dyktatura po raz drugi	339
7.5. W poszukiwaniu idealnego systemu	343

Rozdział 8. Głosowanie bezpośrednie

8.1. Większość: jedno słowo, wiele znaczeń	352
8.2. Waga głosu a siła głosu	362
8.3. Zwycięska koalicja i decydujący gracz	369
8.4. Wskaźniki siły głosu: Penrose i Banzhaf	375
8.5. Lekcja luksemburska	383

Rozdział 9. Głosowanie w spółkach handlowych

9.1. Siła głosu a próg większości kwalifikowanej	390
9.2. Głosowanie podczas zebrania wspólników spółki	398
9.3. Siła głosu uczestnika walnego zgromadzenia akcjonariuszy	401

Rozdział 10. Głosowanie pośrednie: Rada Unii Europejskiej

10.1. Decyzje na (dwie) raty i wolna elekcja	410
10.2. Prawo Penrose’a	415
10.3. Od Jerzego z Podiebradów i Williama Penna do Nicei i Lizbony	420
10.4. Kompromis Jagielloński	427
10.5. System pierwiastkowy – rzut oka w przyszłość	433

Rozdział 11. Nauka, sztuka, sport

11.1. Skoki narciarskie, jazda figurowa na łyżwach, zapasy i lekka atletyka	443
11.2. Konkurs Chopinowski i Triennale Grafiki	460
11.3. Nagrody Premiera i granty europejskie	468
11.4. Rankingi samochodów, uniwersytetów, miast i gier planszowych	474
11.5. Tenis, piłka nożna i szachy	481
11.6. Jak wybrać zwycięzcę konkursu?	488

Rozdział 12. Praktyka wyborcza wczoraj i dziś

12.1. Tradycje kulturowe i doświadczenia historyczne	494
12.2. Model finansowania partii	501
12.3. Marketing polityczny	503
12.4. Wpływy zewnętrzne	510
12.5. Uczciwość i zaufanie	513
12.6. Rosja: zadziwiające anomalie statystyczne	524
12.7. Fałszerstwa wyborcze	528
12.8. Alienacja wyborców	530
12.9. Postęp techniczny, komputery i internet	534

Rozdział 13. Zamiast zakończenia: wybory, matematyka i motoryzacja

13.1. Matematyka i głosowanie	542
13.2. Silniki samochodowe i systemy wyborcze	544
13.3. Posłowie	549
Podziękowania	554
Książka w pigułce 2025	556
Wskazówki do dalszej lektury	557
Indeks osób	583
Indeks geograficzny	595
Indeks rzeczowy	601
Nota o autorach	612